{ } { }

Bakara Suresi | 189 | GİT

◀ Bakara / 189 ▶

يَسْـَٔلُونَكَ عَنِ الْاَهِلَّةِۜ قُلْ هِيَ مَوَاق۪يتُ لِلنَّاسِ
وَالْحَجِّۜ وَلَيْسَ الْبِرُّ بِاَنْ تَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ
ظُهُورِهَا وَلٰكِنَّ الْبِرَّ مَنِ اتَّقٰىۚ وَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ
اَبْوَابِهَاۖ وَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

Türkçe Transcript

Yes-elûneke ‘ani-l-ehille*(ti)*(s) **k**ul hiye mevâ**k**îtu linnâsi vel*h*acc*(i)*(k) veleyse-lbirru bi-en te/tu-lbuyûte min **z**uhûrihâ velâkinne-lbirra meni-tte**k**â(k) ve/tu-lbuyûte min ebvâbihâ(c) vette**k**û(A)llâhe le’allekum tufli*h*ûn*(e)*

Abdulbaki Gölpınarlı Meali

Sana yeni ayları sorarlarsa de ki: Onlar, insanlara vakitlerini bildirir, hac zamanı da onlarla bilinir. Sonra hayır, evlere arka taraflarından girmek değildir. Hayır sahibi, Allah'tan çekinendir. Evlere kapılarından girin. Allah'tan sakının ki kurtulmuş kimselerden olup muradınıza eresiniz.

İbn-i Abbas'ın, Katâde'nin ve Atâ'nın rivâyetlerine göre Araplarda, hac için ihram girenler, evlerine, kapılarından girmezler, arka taraftaki duvarı aşmak sûretiyle girerlerdi. Çıkarken de gene o sûretle çıkarlardı. Bunu Ebül-Cârûd, İmam Muhammed-ül-Bâkır'dan da rivâyet etmiştir. Kureyş, Kinâne, Huzâa, Sakıyf, Ceşm, Sa'saa oğlu Benû-Âmir boylarının, bu işi yapmadıklarını söyleyenler olmuştur. Bâzılarına göreyse bu âdete uyanlar, bu boylardır. Aynı zamanda âyetten, bir işi, o işin başarılacak yönlerinden, iyiliği ve hayrı, iyi ve hayırlı kişilerden arayın anlamını da verdiğini söyleyenler vardır. "Evlere kapılarından girin" cümlesinin tefsirinde Ebû-Câ'fer Muhammed-ül-Bâkır (a.s), Muhammed'in soyu, Tanrı kapılarıdır, Tanrı yoludur, onlar cennet davetçileridir; hakkı oraya çekenler, halka kılavuzluk edenlerdir demiştir. (Mecma'ül-Beyan, c. I, s.120).

Abdullah-Ahmet Akgül Meali

Sana, hilalleri *(doğuş halindeki “ay” şekillerini)* **sorarlar. De ki: “O, insanlar ve hacc için belirlenmiş vakitlerdir. İyilik** *(birr,*

cahiliye adetinde olduğu gibi), **evlere arkalarından gelmeniz değildir, ama iyilik** *(küfür ve kötülükten)* **sakınan***(ın halidir)*. **Artık evlere** *(ön dış)* **kapılarından girin. Allah'tan sakının, umulur ki kurtuluşa ulaşırsınız."**

Abdullah Parlıyan Meali
Sana ayların durumundan sorarlar. De ki: Onlar hacc ve insanların diğer zamanlarını ölçmeye yarar. Gerçek iyilik, itaat ve hayra ulaşmak eski batıl ve saçma adetiniz olan ihramlı iken evlere arka tarafından açtığınız bir delikten girmeniz değildir. Ama gerçekten Allah'ı razı eden ve hayra ulaşan kişi yolunu Allah ve peygamber ile bulandır. O halde evlere kapılarından girin ve yolunuzu Allah'ın kitabıyla bulun ki, gerçek mutluluğa erişebilesiniz.

Ahmet Tekin Meali
Sana hilâllerle, ayın evreleriyle ilgili sorular soruyorlar. Onlara: "-Ayın evreleri insanların din ve dünya işlerini, hac ibadetini ifa etme vakitlerinin tesbiti işine yarar" de. Gerçek iyilik, hakiki müslümanlık, İslâm'ın emirlerine riayet, muhatabı zora sokmak, meselelere tersinden yaklaşmak, değildir. Gerçek iyiler, hakiki müslümanlar, kâmil insanlar, Allah'a sığınan, emirlerine yapışan, günahlardan arınıp azaptan korunan, kulluk ve sorumluluk şuuruyla, haklarına ve özgürlüklerine sahip çıkarak şahsiyetli davranan, dinî ve sosyal görevlerinin bilincinde olanlardır. Muhatabın işini kolaylaştırın, meseleleri doğru tarafından ele alın. Allah'a sığınıp, emirlerine yapışarak günahlardan arınıp, azaptan korunun ki, kurtuluşa, ebedî nimetlerle mutluluğa eresiniz.

bk. Kur'ân-ı Kerim, 6/96; 10/5; 17/12; et-Tefsîru'l-Kebîr, 5/119-127.

Ahmet Varol Meali
Sana hilaller hakkında soruyorlar. De ki: "Onlar, insanlar açısından ve hacc mevsiminin belirlenmesi için zaman ölçüleridir." İyilik evlere arka taraflarından gelmeniz değildir, aksine iyilik (fenalıklardan) sakınanın tutumudur. Evlere kapılarından girin ve Allah'tan korkun. Umulur ki kurtuluşa erersiniz. [38]

189.İbnu Ebi Hatim`in Abdullah bin Abbas (r.a.)`tan rivayet ettiğine göre insanlar Resulullah (a.s.)`a hilaller hakkında soru sordular. Bunun üzerine bu ayeti kerime indirildi. Yine İbnu Ebi Hatim`in Ebu`l-Aliye`den rivayet ettiğine göre insanlar: "Ey Resulullah (a.s.)! Hilaller niye yaratıldı?" diye sordular. Bunun üzerine Yüce Allah bu âyeti kerimeyi indirdi.
Ayetin ikinci kısmı hakkında da Buhari, Bera bin Azib (r.a.)`in şöyle söylediğini rivayet etmiştir: "Cahiliye döneminde insanlar ihrama girdiklerinde evlere arka taraflarından girerlerdi. Bunun üzerine Yüce Allah bu âyeti kerimeyi indirdi. İbnu Ebi Hatim ve Hakim de Cabir bin Abdullah (r.a.)`tan buna benzer rivayetler nakletmişlerdir.
Tayalisi`nin Bera bin Azib (r.a.)`den rivayet ettiğine göre de ensar yolculuktan döndüklerinde evlerine kapılarından girmezlerdi. Bunun üzerine bu ayeti kerime indirildi.
Bu iki rivayette vurgulanan iki farklı olayın her ikisinin de ayeti kerimenin indirilişi ile bağlantısı olabilir. Sonuç itibariyle ayeti

kerimede, cahiliye döneminde sürdürülen değişik vesilerle evlere arkadan girme adetlerinin bir iyilik alameti olmadığı vurgulanmıştır.

38.Cahiliye döneminde insanlar hac dönüşünde veya ihramlı iken evlerine kapıdan girmeyip arkadan bir delik açarak oradan girip çıkarlardı ve bunu bir iyilik sayarlardı. Ayet bu fiilin iyilik olmadığını bildirmektedir.

Ali Bulaç Meali
Sana, hilalleri (doğuş halindeki ayları) sorarlar. De ki: 'O, insanlar ve hacc için belirlenmiş vakitlerdir. İyilik (birr), evlere arkalarından gelmeniz değildir, ama iyilik sakınan(ın tutumudur). Evlere kapılarından girin. Allah'tan sakının, umulurki kurtuluşa erersiniz.“

Ali Fikri Yavuz Meali
(Ey Rasûlüm), sana yeni doğan aylardan soruyorlar. De ki: “- Onlar, insanların muameleleri ve hacc için vakit ölçüleridir. İyilik, (cahiliyet devrinde yapıldığı gibi) evlere arkalarından (girmeniz) gelmeniz değildir. Lâkin iyilik ve hayır, haramlardan sakınanın iyiliğidir. Evlere kapılarından gelin ve Allah'dan korkun ki, kurtulasınız.

Bahaeddin Sağlam Meali
Sana hilalleri soruyorlar. De ki: “İnsanlar ve hacc için, vakit ölçüleridir.” (Çok hikmetlerinden en açık hikmeti budur. Bunu anlamınız lazım. Sizin bu sorularınız, eve kapıdan değil de arkadan girmeye benzer. İşte bilin ki;) evlere arkalarından girmek, sevap değildir. Asıl sevap, (Allah’ın azabından) sakınanın sevabıdır. Artık evlere kapılarından girin. (Yerli yerinde soru sorun.) Allah’tan sakının, belki kurtulursunuz.

Bayraktar Bayraklı Meali
Sana ayın evrelerini soruyorlar. De ki: “Onlar, haccın ve insanların öteki faaliyetlerinin vaktini gösterir. Evlere arkalarından girmeniz iyi değildir; asıl iyi Allah'a karşı sorumluluk bilincinde olmaktır. O halde evlere kapılarından giriniz ve Allah'a karşı sorumluluğunuzun bilincinde olunuz ki kurtuluşa eresiniz.”

Besim Atalay Meali (1965)
Yeni doğan aylardan, sana soruyorlar, diyesin ki: «İnsanlara vakitleri, hac günlerini odur bildiren», evlere arkadan girmek hoş bir iş değil, hoş olan şey sakınmaktır, evlere kapılarından girin, Allahtan sakınınız, ola ki kurtulasız

---

Cemal Külünkoğlu Meali
Sana, hilâllerin niçin sürekli değişip durduğunu (yani ayın geçirdiği evreleri) sorarlar. De ki: “Onlar, (doğal bir takvim olarak) insanların (yıl, ay ve günleri belirlemesine yarayan) yapacakları işlerin ve hem de (oruç ve) hac ibadetinin vaktini

gösteren ölçülerdir." Evlere arkalarından gelip girmeniz asla iyi bir davranış değildir. Lâkin iyi davranış, Allah'a karşı sorumluluk bilinciyle yaşamaktır. O halde evlere kapılarından girin ve Allah'a karşı gelmekten sakının ki kurtulasınız.

Allah, bu ayetle Ay'ın; yıl, ay ve günlerin belirlenmesi gibi konularda insanların yararına sunulduğunu, namazın dışındaki hac ve oruç gibi ibadetlerin Ay takvimine göre ayarlandığını açıklıyor.
Evlere arkalarından girmeye gelince; bu ayet gelmeden önce bazı Medineli Müslümanlar, hac ve umre için ihrama girdiklerinde, sözde dünya işlerinden uzak durma adına, evlerine kapılarından girmeyi günah sayıyorlardı. Bir ihtiyaçları olduğunda ise evlerine arka pencerelerinden merdivenle ya da delik açarak giriyorlar ve bunu da bir erdemlik, fazilet sayıyorlardı. Buna karşılık Allah üstünlük ve erdemliğin evlere arkalarından girmekte olmadığını, gerçek erdemliğin Allah'a karşı sorumluluk bilinciyle güzel ve faydalı çalışmalar ortaya koyup kötülüklerle mücadele ederek günahlardan sakınmak olduğunu anlatıyor.

Cemil Said (1924)
Yeni aylar hakkında senden suâl ideceklerdir. ânlara di ki: "Bu zamânlar insânların menfa'ati içün ve Mekke ziyâretini ta'yîn içün ta'yîn idilmişdir. Dindarlık hânenizin arka tarafından kapu yaparak girmekde değildir, lâkin Allâh'dan korkmakdadır. Hânelerinize kemâ fi's sâbık kapularından dâhil olunız, Allâh'dan korkınız, felâh bulursunız.

Diyanet İşleri Meali (Eski)
Sana hilal halindeki ayları sorarlar. De ki: "Onlar, insanların ve hac vakitlerinin ölçüsüdür". Evlere arkalarından girmeniz iyilik değildir; iyi kimse kötülükten sakınan kimsedir. Evlere kapılarından girin; Allah'tan sakının ki muradınıza erersiniz.

Diyanet İşleri Meali (Yeni)
Sana, hilâlleri soruyorlar. De ki: "Onlar, insanlar ve hac için vakit ölçüleridir.[53] İyilik, evlere arkalarından girmeniz değildir. Ama iyi davranış, takva sahibi (Allah'a karşı gelmekten sakınan) insanın davranışıdır. Evlere kapılarından girin. Allah'a karşı gelmekten sakının ki kurtuluşa eresiniz.[54]

53. Hz.Peygamber'e, "Hilâl niçin önce iplik gibi incecik görünüyor, sonra kalınlaşıp nihayet daire şeklini alıyor?" diye soru yöneltilmişti. Âyetin bu kısmında söz konusu soruya, ayın hareketlerinin zaman tayininde, özellikle hac, oruç ve zekât gibi ibadetlerin vakitlerinin belirlenmesinde kıstas olduğu ifade edilerek cevap verilmektedir. Aynı konuya Yûnus sûresinin 5. âyeti ile İsra sûresinin 12. âyetinde de değinilmektedir.

54. Cahiliye devrinde Araplar ihramlı bulundukları zaman evlerine, arka taraftan açtıkları bir delikten girerler ve bunu iyi bir davranış sayarlardı. Âyet, onların bu uygulamalarının anlamsız olduğunu, gerçek iyiliğin takva (Allah'a karşı gelmekten sakınma) esasına dayalı davranışlar olduğunu vurguluyor.

Diyanet Vakfı Meali

Sana, hilâl şeklinde yeni doğan ayları sorarlar. De ki: Onlar, insanlar ve özellikle hac için vakit ölçüleridir. İyi davranış, asla evlere arkalarından gelip girmeniz değildir. Lâkin iyi davranış, korunan (ve ölçülü giden) kimsenin davranışıdır. Evlere kapılarından girin, Allah'tan korkun, umulur ki kurtuluşa erersiniz.

Peygamberimize yeni doğan hilâlin önce incecik olması, sonra her gün büyümesi, dolunay olduktan sonra tekrar incelip kaybolması ve tekrar aynı şekilde doğup devam etmesi sorulmuştu. Âyette verilen cevapta «Ayın bu şekildeki hareketi, kamerî senenin hesap edilmesini, özellikle hac günlerinin bilinmesini sağlamaktır» denildi. Ayrıca eskiden Araplar hac için ihram giydiklerinde veya hac dönüşünde evlere kapısından değil de arkadan açılan bir delikten girmenin iyilik olduğuna inanırlardı. 189. âyette bunun da yanlış olduğu anlatılmıştır.

Edip Yüksel Meali

Sana ayın evrelerini soruyorlar. De ki o, insanlar ve hac ibadeti için bir zaman ölçüsüdür. İyilik, lafı dolandırmak değildir, iyilik sakınmaktır. Dürüst olun. Kurtuluşunuz için ALLAH'ı dinleyin.

"Eve arkalarından girmeyiniz!" ifadesi bir deyimdir. Üstü kapalı sözler ve sorularla muhatabı eleştirmek verimli bir iletişim yöntemi değildir; düşmanlığa ve yanlış anlamalara neden olur.

Elmalılı Hamdi Yazır Meali

Sana hilâllerden soruyorlar. De ki: Onlar insanlar için de, hac için de vakit ölçüleridir. Bununla beraber iyilik, evlere arkalarından gelmeniz değildir. Fakat iyiliğe eren, kötülükten korunan kimsedir. Evlere kapılarından gelin, Allah'tan korkun ki, kurtuluşa eresiniz.

Elmalılı Meali (Orijinal)

Sana hilâllardan soruyorlar, onlar, de: insanlara hacciçin de vakit ölçüleridir bununla beraber irginlik evlere arkalarından gelmenizle değildir, ve lâkin iren, korunandır, evlere kapılardan gelin ve Allaha korunun ki felâh bulasınız

---

Erhan Aktaş Meali

Sana, ayın evrelerini soruyorlar. De ki: “O, insanlar ve hacc ibadeti için bir zaman ölçüsüdür.” Evlerinize arkalarından girmeniz birr[1] değildir; birr, takvâlı davranmaktır. Öyleyse evlerinize kapılarından girin.[2] Allah'a karşı takvalı olun ki kurtuluşa erebilesiniz.

1- Hayır, iyilik, bağış, itaat, doğruluk, adalet, gerçeklik, erdem, sevgi.
2- Bu bir deyimdir; “yapacağınız şeyi, esasına ve kuralına uygun yapın; bir şeyi tersinden değil, düzünden yapın; yanlış yoldan gitmeyin, yapacağınız şeyleri usulüne uygun yapın”, anlamına gelmektedir. Başka bir ifade ile: “Allah\ın yolundan, Allah\ın koyduğu kurallara uyarak gidin.” demektir.

Hasan Basri Çantay Meali

Sana yeni doğan ayları sorarlar. De ki: «O, insanların fâidesi için, bir de hacc için vakit ölçüleridir, iyilik ve taat, evlere arkalarından gelmeniz değildir. Fakat iyilik (eden; Allaha muhalefetden) sakınandır. Evlere kapılarından gelin. Allahdan korkun. Tâki muraadınıza kavuşasınız.

Hayrat Neşriyat Meali
(Ey Resûlüm!) Sana hilâllerden de soruyorlar. De ki: "Onlar, insanlar ve hac için vakit ölçüleridir."(2) İyilik, (bâtıl bir âdetinize binâen) evlere arkalarından girmeniz değildir; fakat iyilik, (günahlardan) sakınan kimse(nin iyiliği)dir. Artık evlere kapılarından girin ve Allah'dan sakının, tâ ki kurtuluşa eresiniz.(3)

(2)"Kubbe-i semâda (gök kubbede) kameri (ay'ı), zamânın saat-ı kübrâsına (büyük saatine) bir akreb yapmak; mütefâvit (farklı) çok hilâller sûretinde her geceye güyâ ayrı bir hilâl bırakıp, sonra dönüp kendine toplamak, menzillerinde kemâl-i mîzanla (tam bir ölçüyle), dakīk hesabla hareket ettirmek ve kubbe-i semâda parlayan, tebessüm eden yıldızlarla, göğün güzel yüzünü yaldızlamak, elbette nihâyetsiz bir saltanat-ı rubûbiyetin şeâiridir (herşeyin Rabbi oluşunun alâmetleridir)." (Sözler, 32. Söz, 271)

(3)Bir kısım sahâbeler, câhiliye devrinden kalan bir âdet ile, ihramlıyken evlerine kapılarından girmez, bunun yerine evlerinin arkasından veya tavandan bir delik açarak içeri girerlerdi. Âyet, onların bu âdetlerini reddetmek üzere nâzil olmuştur. (Kurtubî, c. 1/2, 344)

İlyas Yorulmaz Meali
Sana hilal hakkında soruyorlar. Deki "Hilal, insanların vakitlerini (takvimlerini) ve hac mevsimini belirledikleri bir ölçüdür." Evlere arkalarından girmek, doğru bir davranış değildir. Ama sakınanlar için evlere kapılarından (izin isteyerek) girmek doğru bir davranıştır. Allah'dan sakının ki kurtuluşa eresiniz.

İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu
Sana yeni doğan ayları sorarlar. De ki: « Bunlar insanlar için, Kabe'ye yüz sürmek için ölçülerdir.» Evlere arkadan girmeniz doğru değildir. Doğru olan, sakınanlarınkidir. Evlere kapılarından girin. Allah'tan sakının ki umduğunuza eresiniz.

İsmail Hakkı İzmirli
Sana yeni aylardan soruyorlar: Onlara de ki: Bu yeni aylar insanlar için, hac için evkat rehberidir. Evlere arka taraflarından girmeniz iyilik değildir [12] fakat iyilik bir kimsenin sakınmasındadır. Evlere kapılarından girin, Allah/tan sakının, tâ ki felah bulasınız.

[12] Ensar-ı kiram ihrama girdikleri zaman Arapların âdet-i kâdimesi veçhile eve girmek zaruretinde bulunurlarsa kapıdan girmezler, belki arkadaki duvar üstünden girerlerdi. Çadır halkı da arkadaki aralıktan girerdi. Bunu da iyilik addederlerdi. Yahut zaman-ı cahiliyette bir kimse birşey kasteder de matlubu güçleşir ise artık evine kapısından girmez. Belki arkasından girerdi. Bu hal tam bir sene devam ederdi. Nazm-ı Celîl işte bu âdetleri iptal ediyor. Yahut âyet-i kerime bir darb-ı

meseldir, zahirî murat değildir. Doğru yola gidin. Doğru yoldan ayrılmayın demektir.

Kadri Çelik Meali

Sana hilal halindeki ayları sorarlar. De ki: “Onlar, insanlar ve hac için belirlenmiş vakitlerdir.” İyilik (cahiliye döneminde inanıldığı gibi ihramlıyken) evlere arkalarından girmeniz değildir; belki iyilik takvalı olmaktır. Evlere kapılarından girin ve Allah'tan sakının; umulur ki kurtuluşa erersiniz.

(Bu, cahiliye döneminde Arapların batıl geleneklerinden biri idi. Araplar ihram giydiklerinde, evlerine ön kapılarından değil de arka pencerelerden girerlerdi. Bu ayette Allah, onları bu batıl gelenek nedeniyle eleştirmekle kalmıyor, aynı zamanda onları, atalarının batıl gelenek ve inançlarını körü körüne takip etmenin doğru olmadığı konusunda da uyarıyor.)

Mahmut Kısa Meali

Ey Muhammed! **Sana, hilallerin** niçin sürekli değişip durduğunu, yani ayın geçirdiği evreleri ve bunun hikmetini **soruyorlar. De ki: “Onlar,** doğal bir takvim olarak **insanların** yıl, ay ve günleri belirlemesine yarayan ve hem yapacakları işlerin **ve** hem de oruç ve **hac ibâdetinin vaktini gösteren ölçülerdir.”**
Bazı Arap kabîleleri, hac veya umre için ihrama girdiklerinde, güya ‘dünya işlerinden’ uzak durma adına, evlerine veya çadırlarına kapılarından girmeyi günah sayıyorlardı. Bu yüzden bir ihtiyaçları olduğunda, evlerine arka pencerelerinden atlayarak giriyor, bunu da bir iyilik, erdemlilik olarak nitelendiriyorlardı. Buna karşılık Allah, üstünlük ve erdemliliğin gerçek ölçüsünü ortaya koyarak buyuruyor ki:
Erdemlilik, öyle zannedildiği gibi **evlere arkalarından girmeniz**le ilgili **değildir.**Çünkü böyle anlamsız gösteri ve formalitelere körü körüne uymakla erdemli olunamaz. **Gerçek erdemlilik,** Allah’a yürekten bağlanarak güzel ve yararlı davranışlar ortaya koymak; kötülüğe, zulme, haksızlığa karşı mücâdele ederek günahlardan sakınıp **korunabilmektir. O hâlde, evlere** herkes gibi**kapılarından girin ve Allah’tan** gelen ilkeler doğrultusunda yaşayarak, kötülüğün, günahın, haksızlığın her çeşidinden **sakının ki,** dünyada ve âhirette gerçek mutluluğa, **kurtuluşa erişebilesiniz.**
Eğer gerçekten erdemlice davranışlar ortaya koymak istiyorsanız, işte size erdemlice bir davranış:

Mahmut Özdemir Meali

Sana Hilâller’den soruyorlar. De ki: -“Onlar Hacc ve İnsanlar için vakit ölçüleridir”. Evler’e sırtlarından / arkalarından gelmeniz Birr / Ergin İyilik değildir; ama asıl Birr, sakınıp korunan kimse(nin iyiliği)dir. Evler’e kapılarından girin! Allah’tan sakınıp korunun! Umulur ki kurtuluşa erersiniz.

Mehmet Çakır Meali

Resulüm! sana ayın hilâl durumlarını soruyorlar. De ki: " Hilâller, gerek insanlar, gerek hac için bir zaman göstergesidir… " Başarı, evlere arka kapıdan utana sıkıla girmekle elde edilmez. [1] Başarı, kendisini sağlama alıp eve, göğsünü gere gere gelebilmektir. Başarmak için, Allah'a karşı kendinizi mutlaka sağlama almalısınız…

Mehmet Çoban Meali

Sana hilalleri soruyorlar. De ki: "Onlar, insanlar ve hac için vakit ölçüleridir. Bazılarınız eskiden kalan alışkanlıklarıyla, sessizce evlerine arkadan giriyorlar. Bu iyi bir şey değildir. Eskiden kalan adetleri bırakın. Hiçbir yoruma mahal vermeyecek şekilde evlerinize ön kapıdan girin. Evlerinize sanki baskın yapar gibi arka kapılardan girmeniz iyilik değildir. İyi davranış Allah'ın yasalarına uyarak yaşamanız, Allah'ın hesap gününden sakınarak hayatınıza yön vermenizdir."

Mehmet Okuyan Meali

Sana, hilallerden (ayın hâllerinden) soruyorlar. De ki: "Onlar, insanlar ve (özellikle) hac için vakit ölçüleridir. İyilik, asla evlere arkalarından gel(ip gir)meniz değildir. [*]Ancak iyilik, [takvâ]lı (duyarlı) olan kişi(nin davranışı)dır. Evlere kapılarından giriniz! Allah'a karşı [takvâ]lı (duyarlı) olun! Umulur ki kurtulursunuz."

> *Hac zamanında evlere arkalarından girme geleneği, Cahiliye döneminde yöredeki insanların ihramda yasakları delmek için başvurdukları bir yöntemdi. Yüce Allah böyle bir tavrın doğru olmadığına dikkat çekmektedir.*

Mehmet Türk Meali

Sana, hilâller hakkında[1] soru soruyorlar. Sen, onlara: "Onlar, insanların ve hac vakitlerinin ölçüsüdür.[2] Bir de sizin evlere arka taraflarından girmeniz iyilik değildir.[3] Esas iyilik, Allah'a karşı hata etmekten sakınan kimsenin tutumudur.[4] (Gerçekten) kurtuluşa erebilmek için Allah'a karşı hata etmekten sakının." de.

> *1 Ehille: hilâl'in çoğuludur ve kök itibarıyla; ay ilk defa görünmek, sevinmek ve bağırmak anlamına gelir. Henüz doğmamış olan aya hilâl denilmediği gibi iki günlükten sonraki aya da hilal denilmez. Yani hilal; ayın ilk ve son doğduğu iki güne verilen isimdir. Bunun arasındaki sürede aya "kamer" denilir.*
> *2 Bk. (Yûnus: 5, İsrâ: 12)*
> *3 Bu âyetin kinâyeli anlamı: "Allah'ın âyetlerini ve hikmeti getirmekle görevli olan Peygamberi bir büyücü ve Kur'an'ı bir büyü kitabı yerine koyarak bu tip sorular sorup işe tersinden yaklaşmayın." olabilir. (Elmalılı)*
> *4 Cahiliye döneminde bir erkek, bir şeye niyet eder de yapamazsa veya ihrama girdikleri zaman, evlerinin veya çadırlarının arkalarını delip oradan girip çıkmayı iyilik sayarlardı. Âyet, bu geleneği kaldırmıştır.*

Muhammed Esed Meali

SANA ayın evrelerini soruyorlar. De ki: “Onlar, haccın ve insanların [öteki faaliyetlerinin] vaktini gösterir.” 165 Öte yandan erdemlilik, [zannedildiği gibi] evlere arkalarından girmeniz değildir; ama gerçek erdem sahibi, Allah’a karşı sorumluluk bilinci duyandır. 166 O halde evlere kapılarından girin ve Allah’a karşı sorumluluğunuzun bilincinde olun ki gerçek mutluluğa erişebilesiniz.

165 Bu safhada kamerî aylara atıfta bulunulması, İslam’ın öngördüğü birçok dinî vecîbenin yerine getirilmesinin -Ramazanda oruç tutulması yahut Mekke’ye hac yapılması (196-203. ayetlerde ele alınmıştır) gibi- ayların güneş yılının mevsimlerine bağlı olarak döndüğü kamerî takvime bağlanmasından kaynaklanmaktadır. Bu dinî vecîbelerin bu şekilde kamerî takvime bağlanması, ifa edildikleri mevsim şartlarının (mesela, şafak vakti ile günbatımı arasında oruçlu kalınan sürenin uzunluğu, oruç veya hac vaktinin sıcağa veya soğuğa denk gelmesi gibi) sürekli olarak değişiklik göstermesine ve böylece, taşıdıkları zorluğun buna paralel olarak düzenli/devrî bir artış veya azalış göstermesine yol açar. Ayrıca, kamerî aylara göre hesap yapmanın, okyanusların med ve cezir hareketi ile ve aynı zamanda insan fizyolojisi (mesela, bu surenin daha sonraki bölümlerinde üzerinde durulan kadınların aybaşı halleri) ile de bir ilgisi vardır.

166 Yani, gerçek erdemlilik, imanî meselelere “arka kapıdan” yaklaşmak, yani yalnızca çeşitli dinî vecîbelerin ifası için konulmuş şekil ve sürelere uymaktan ibaret değildir (karş. 2:177). Bu şekil ve süre sınırlamaları, kendi başlarına ne kadar önemli de olsalar, her eyleme onun ruhsal “giriş kapısı”ndan, yani Allah’a karşı sorumluluk bilinci duyarak yaklaşılmadıkça, gerçek hedeflerine ulaşmış olamazlar. Bâb (“kapı”) kelimesi, mecazî olarak “bir şeye nüfûz etmenin, yahut ona ulaşmanın yolları”nı gösterdiğinden (bkz. Lane I, 272), “bir eve (ön) kapısından girme” mecazı, klasik Arapça’da çoğunlukla bir probleme doğru yaklaşımı anlatmak için kullanılır (Râzî).

Mustafa Çavdar Meali

Sana hilalin hallerinden soruyorlar, de ki: “Onlar, insanlar ve hac için vakit ölçüleridir.” Evlere arkasından girmeniz dindarlık değildir. Fakat gerçek dindarlık kişinin Allah’a karşı gelmekten sakınmasıdır. Evlere kapılarından girin. Allah’a karşı sorumlu davranın ki kurtuluşa eresiniz. 2/177, 17/12, 10/5, 6/96

Mustafa İslamoğlu Meali

SANA Ay’ın evreleri hakkında soru soruyorlar.[371] Cevap ver: [372] O insanlık için zamanın ölçü birimidir, haccın da.[373] Bu arada, evlere arkasından girmeniz de erdemlilik değildir,[374] gerçek erdem, sorumluluk bilinciyle hareket eden kimsenin erdemidir. O hâlde evlere kapılarından girin ve Allah’a karşı sorumluluğunuzun bilincinde olun ki, ebedî kurtuluşa erebilesiniz! [375]

[371] Zamana tâbi bir ibadet olan Ramazan orucu ve kişinin servetiyle ilgili hukuki düzenlemelerin ardından, yine servet sarfi gerektiren ve zamana tâbi bir ibadet olan hacca getirilir söz. Ancak ondan önce, sorulan bir soru vesilesiyle Ramazan bahsini de doğrudan ilgilendiren kozmolojik bir meseleye, yeryüzünün tek uydusu olan Ay’ın evrelerine değinilir. [372] Dilci Fîrûzâbâdî, bu türden, cevabının başında fa

bulunmayan soruların gerçekten önceden sorulmuş sorular olduğunu, önceden sorulmayıp sorulması varsayıldığı için sorulan soruya verilen cevabın başında fâ bulunduğunu söyler. Buna Kur'an'dan "Sana, o gün dağların ne olacağı hakkında sorarlar" (20:105) âyetini delil gösterir (el-Besair I, 153). [373] İbareden sorulan sorunun hem Ay'ın evreleri hem de işleviyle ilgili olduğu sonucu çıkmaktadır. Ay, 33 yıllık çevrimiyle, oruç ibadetinde işgal ettiği olmazsa olmaz işleviyle, hac, zekât vd. ibadetlerdeki rolüyle ve hayız hâli örneğinde olduğu gibi insan üzerindeki etkisiyle mânevî ve maddî hayatımızın kaçınılmaz bir parçasıdır. [374] Bu âyetin başı ile devamı arasındaki bağ dikkat çekicidir. Baştaki sorunun, eve kapıyı bırakıp bacadan girmek gibi ters bir mantıkla sorulduğunu ifade eder. Zira Ay'ın neden önce ince doğup sonra kalınlaştığı sorusu Allah Rasûlü'ne sorulacak soru değildir. Şu bir gerçektir ki, sormamaları gereken soruyu soranlar, sormaları gereken soruyu sormazlar. Hatta bazen bu sonucu almak için birincisine başvururlar. "Evlere kapısından girin" deyimsel ifadesi, "meseleye doğru yaklaşın" anlamına gelir. Zımnen: Yanlış soruya doğru cevap bulunmaz. Bu bağlamda "Haccın ruhunu ve maksadını gözardı etmeyin!" demektir. İbadetlerin ruhunu ihmal edip sadece biçimine odaklanan gösterişçi dindarlık veya dindarlık gösterisi yerilmektedir. Bu deyimsel ifadenin nüzûl ortamında örnekleri görülen bir bâtıl inançtan doğduğu rivayetleri vardır. Buna göre, bir Arap ihramlıyken evine arka kapıdan (veya dam kapısından) girmeyi dindarlık sayarmış (Taberî). Âyette, takvâ ile gösterişçi dindarlık birbirinin zıddı olarak takdim edilmektedir. [375] 177. âyette ibadetlerin illet ve gayelerinden arındırılarak kuru şekilciliğin kutsanması yerilirken, bu âyette örf ve âdetlerin kutsanması yerilmektedir.

Ömer Nasuhi Bilmen Meali

Sana hilâllerden soruyor- lar. De ki: «Onlar insanlar için ve hacc için birer alâmettir. İyilik, evlere arka taraflarından gelmeniz değildir. Fakat iyilik, muttakî olanın iyiliğidir. Ve evlere kapılarından geliniz. Ve Allah'tan korkunuz ki felâha eresiniz.»

Suat Yıldırım Meali

Sana hilâlleri sorarlar. De ki: Onlar insanlar için; özellikle hac için vakit ölçüleridir. Evlere arka taraftan girmeniz fazilet değildir. Asıl fazilet, haramlardan sakınan insanın gösterdiği fazilettir. Öyleyse evlere kapılardan girin. Allah'a karşı gelmekten sakının ki umduğunuza kavuşasınız. [6, 96; 10, 5; 17, 12]

Hilal ve ayın safhalarını soranlara verilen cevapta, insanların genelinin anlayabilmeleri için hilal'in işlevine dikkat çekiliyor. Ayrıca hac dönüşündeki yanlış bir Cahiliye uygulaması değiştiriliyor.

Süleyman Ateş Meali

Sana doğan aylardan soruyorlar. De ki: "Onlar, insanlar ve hac için vakit ölçüleridir." Evlere arkalarından girmek iyilik değildir. İyilik, Allah'tan korkanın iyiliğidir. Evlere kapılarından girin ve Allah'tan korkun ki, başarıya eresiniz, umduğunuzu bulasınız.

Hz. peygamber'e, hilâlin neden önce ince görünüp sonra kalınlaşarak dolunay olduğunu ve tekrar incelip eski halini aldığını sormuşlardı. Onlara yanıt olarak inen bu âyet, hilâlin bu durumunun hikmetini açıklamıştır: İnsanların zamanı bilmelerine, vakitleri hesabatmelerine yardım etmektedir. Araplar, ihrâma girdikleri zaman bir gölgeliğe oturmaz evlerine gitmek zorunda kalsalar, gölge altından geçmemek

için kapıdan girmez, arka duvardan açtıkları bir delikten geçip evin bahçesine girerler ve bu uygulamayı bir iyilik sayarlardı. Kur'ân, iyiliğin böyle şekillerle değil, gönüldeki takvâ, Allah'a bağlılık ile olacağını belirtmektedir.

Süleyman Tevfik (1927)

(Yâ Muhammed) Sana hilâllerden sorarlar. Di ki: Bu, nâsın ta'yîn-i evkât ve zamân-ı haccın bilinmesi içündir. [3] Hânelere arkalarından girmeniz birr'den (muhsinâtdan ve hayırlı işlerden) değildir. Ve lâkin birr, (hayır ve salâh sâhibi) harâmlardan ve şehevâtdan ittikâ idüb sakınandır. Evlerinize kapularından giriniz (her işinizde) Allâh'dan ittikâ iderek felâh ve necât bulasınız [1]

[3] Suâl kamerin bedir ve tekrâr hilâl olmasındaki hikmetden oldığından böyle cevâb virildi. Neden neşet iyledigi suâl olunsa cevâb tabi'î başka dürlü olurdı. [1] Ensâr ihramda bulundukları zamân hânelerine arka tarafdan açdıkları deliklerden girer ve çıkarlar ve bunı hayır ve salâhdan 'add iderlerdi. Bu âyet-i kerîme ile evlere kapularından girmek emr olundı. Bu âyet-i kerîmede "yes'elûneke" den "ve'l hac"a kadar olan kısım ile "leyse'l birru"dan nihâyete kadar olan kısmın birbirine sûret-i ittisâl ve münâsebeti hakkında müfessirler, 'aynı zamânda biri helâle ve diğeri hânelere arkalarından girüb çıkmağa dâir iki suâl îrâd idilmiş oldığından birinci suâlin cevâbını müte'âkib ikinci suâlin de cevâbı virilmişdir dimişlerdir.

Süleymaniye Vakfı Meali

Sana hilâlleri[1] soruyorlar. De ki: “Onlar insanlar ve hac için vakit ölçüleridir. İyilik, evlere arkalarından girmeniz değildir. İyilik Allah’tan çekinerek kendinizi korumanızdır.[2] Evlere kapılarından girin.[3] Allah’tan çekinip korunun ki umduğunuza kavuşasınız.”

[*] Arap edebiyatındaki iltifat sanatı bizde olmadığından meâlde bu sanat yok sayılmıştır. (Bkz. Bakara 2/49'un dipnotu) [*] Nebîmize hilal hesapları sorulmuş olmalıdır. Ona, uzmanı olmadığı bir soruyu sormak, eve tersten girmek olur.

Şaban Piriş Meali

Sana yeni doğan ayları sorarlar de ki: -Onlar, insanlar için ve hac için vakit ölçüleridir. Evlere arkasından girmeniz iyi değildir. Fakat iyi kimse kötülükten sakınan kimsedir. Evlere kapılarından girin. Allah'tan sakının ki kurtuluşa eresiniz.

Ümit Şimşek Meali

Sana hilâlleri soruyorlar. De ki: O, insanlar ve hac için zaman ölçüleridir. Hayra ermek, evlere arkadan girmekle olmaz.(91) Asıl hayır, takvâ sahibi olanın hayra erişidir. Evlere kapılarından girin ve Allah'a karşı gelmekten sakının ki kurtuluşa eresiniz.

(91) Arapların hac dönüşü evlerine arkadan girmek şeklinde bir Cahiliyet dönemi âdeti vardı. (Buhârî, Tefsir 2:29.) Âyet bu bâtıl âdete atıfta bulunurken, aynı zamanda, Allah’ın Elçisinden ve kitabından sorulacak soruların niteliği ve âdâbı hakkında bir hikmet dersi vermekte, bu arada mü’minin kâinata bakış açısını da belirlemektedir:

Ne yerde, ne de gökte hiçbir şey başıboş değildir ve boşuna yaratılmamıştır; siz bunları kimin yarattığına ve niçin yarattığına bakın. Ona kulluk edin, Ona şükredin. Çünkü sizin elinizin ulaşmayacağı, gücünüzün yetmeyeceği bu muazzam varlıkları yaratıp sizin hizmetinize sunan Odur. Peygamberinize de sizin hidayetinize yarayacak şeyleri sorun, müneccimden sorulacak şeyleri değil!

Yaşar Nuri Öztürk Meali
Sana, doğan Aylardan sorarlar. De ki: "Onlar, insanların çeşitli yararları ve bir de hac için vakit ölçüleridir." Hayırda erginlik/dürüstlük evlere arkalarından girmeniz değildir. Hayırda ergin/dürüst o kişidir ki, takvaya sarılıp korunur. Evlere kapılarından girin. Allah'tan korkun ki kurtuluşa erebilesiniz.

Eski Anadolu Türkçesi
śorarlar saña yiñi aylardan; eyit: “ol vaḳtlardur ādemịler içün, daħı ḥac içün. daħı degül eylük kim gelesiz evlere arkalarından velịkin eylük oldur kim śaḳındı. daħı gelüñ evlere ḳapularından. daħı śaḳınuñ Tañrı’dan; anuñ-içün kim ḳurtulasız.

Satır Altı Meal (1534)
Ṣorarlar senden senden yā Muḥammed aylardan. Eyit yā Muḥammed: Aylar ḫalḳ vaḳt bilmeg-içündür, daḫı ḥacc günlerini bilmeg-içündür. Yaḫşı-lıḳ ol degüldür ki giresiz evlere ardlarından. Līkin yaḫşılıḳ Tañrıdanḳorḳmaḳdur. Daḫı girüñüz evlere ḳapularından, daḫı Allāhdan ḳorḳuñuz.Ola kim siz ṭamudan ḳurtulasız.

Bunyadov-Memmedeliyev
(Ya Rəsulum!) Yeni doğan aylar (hilal) barəsində səndən sual edildikdə, söylə ki, bunlar insanların istifadəsi və həcc üçün vaxt ölçüləridir. Evlərinizə (Cahiliyyət dövründə olduğu kimi) arxa tərəfdən girməniz yaxşı iş deyildir. Yaxşı iş (pis əməllərdən) çəkinən kimsənin əməlidir. Evlərə qapılarından daxil olun və Allahdan qorxun ki, nicat tapasınız!

M. Pickthall (English)
They ask thee, (O Muhammad), of new moons. Say: They are fixed seasons for mankind and for the pilgrimage. It is not righteousness that ye go to houses by the backs thereof (as do the idolaters at certain seasons), but the righteous man is he who wardeth off (evil). So go to houses by the gates thereof, and observe your duty to Allah, that ye may be successful

---

Yusuf Ali (English)
They ask thee concerning the New Moons(202). Say: They are but signs to mark fixed periods of time in (the affairs of) men, and for Pilgrimage. It is no virtue if ye enter your houses from the back: It is virtue if ye fear Allah. Enter houses through the proper doors(203): And fear Allah. That ye may prosper.

202 There were many superstitions connected with the New Moon, as there are to the present day. We are told to disregard such superstitions. As a measure of time, where the lunar calendar is used, the New Moon is one great sign, for which people watch with eagerness. Muslim festivals, including the Pilgrimage are fixed by the appearance of the New Moon. The Arabs, among other superstitions, had one which made them enter their houses by the back door during or after the Pilgrimage. This is disapproved, for there is no virtue in any such artificial restrictions. All virtue proceeds from the love and fear of Allah.

203 This is a Muslim proverb now, and much might be written about its manifold meanings. A few may be noted here. (1) If you enter a society, respect its manners and customs. (2) If you want to achieve an object honourably, go about it openly and not "by a backdoor." (3) Do not beat about the bush. (4) If you wish success in an undertaking, provide all the necessary instruments for it (Cf. 5:23).

The subject of the New Moon provides a good transition between the Ramadan fast, which begins and ends with the New Moon, the Pilgrimage, whose ten days commence with the New Moon, and the War which Islam had to wage in selfdefence against the Pagans, who wanted to exclude them from the Pilgrimage after they had driven them out of house and home.
